

Digitaliseret af | Digitised by



**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Eriksholm, Anders J.; af Anders J. Eriksholm.

Marmorkirken

Kbh. : Karl Schønberg, 1894

31 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author



A. J. Eriksholm.

Marmorkirken.

1894.

53.-256.

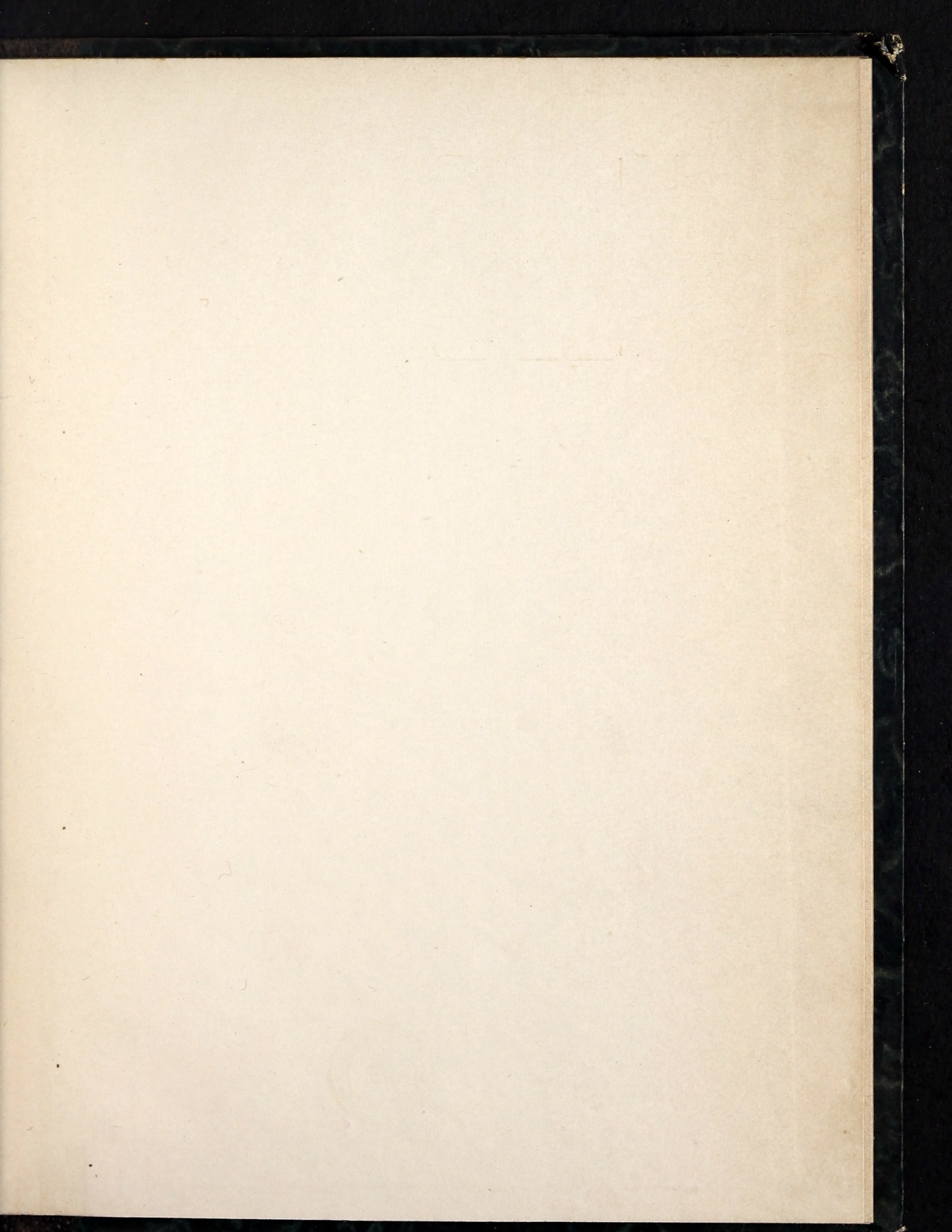
DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 53 8°

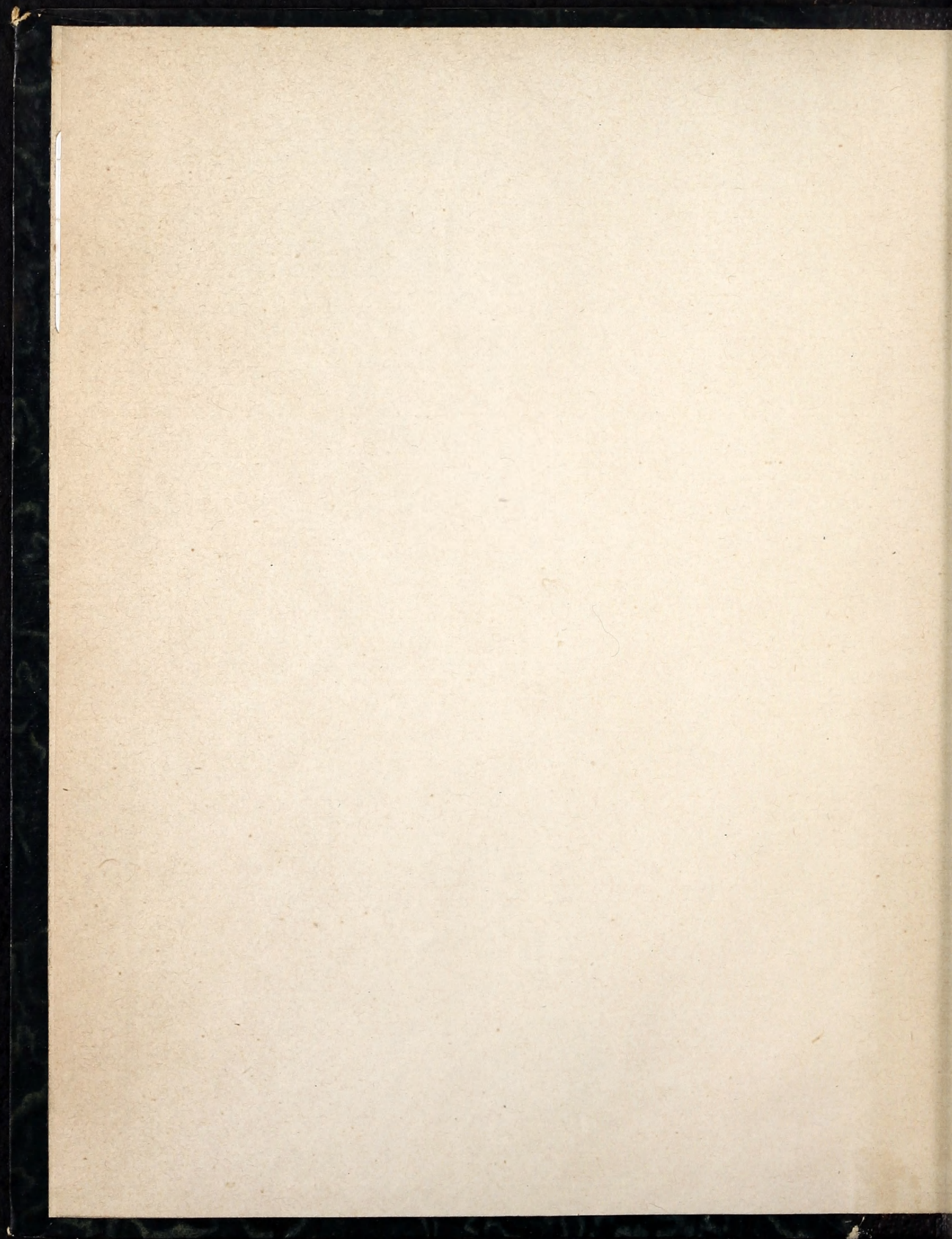


1 1 53 0 8 05306 8

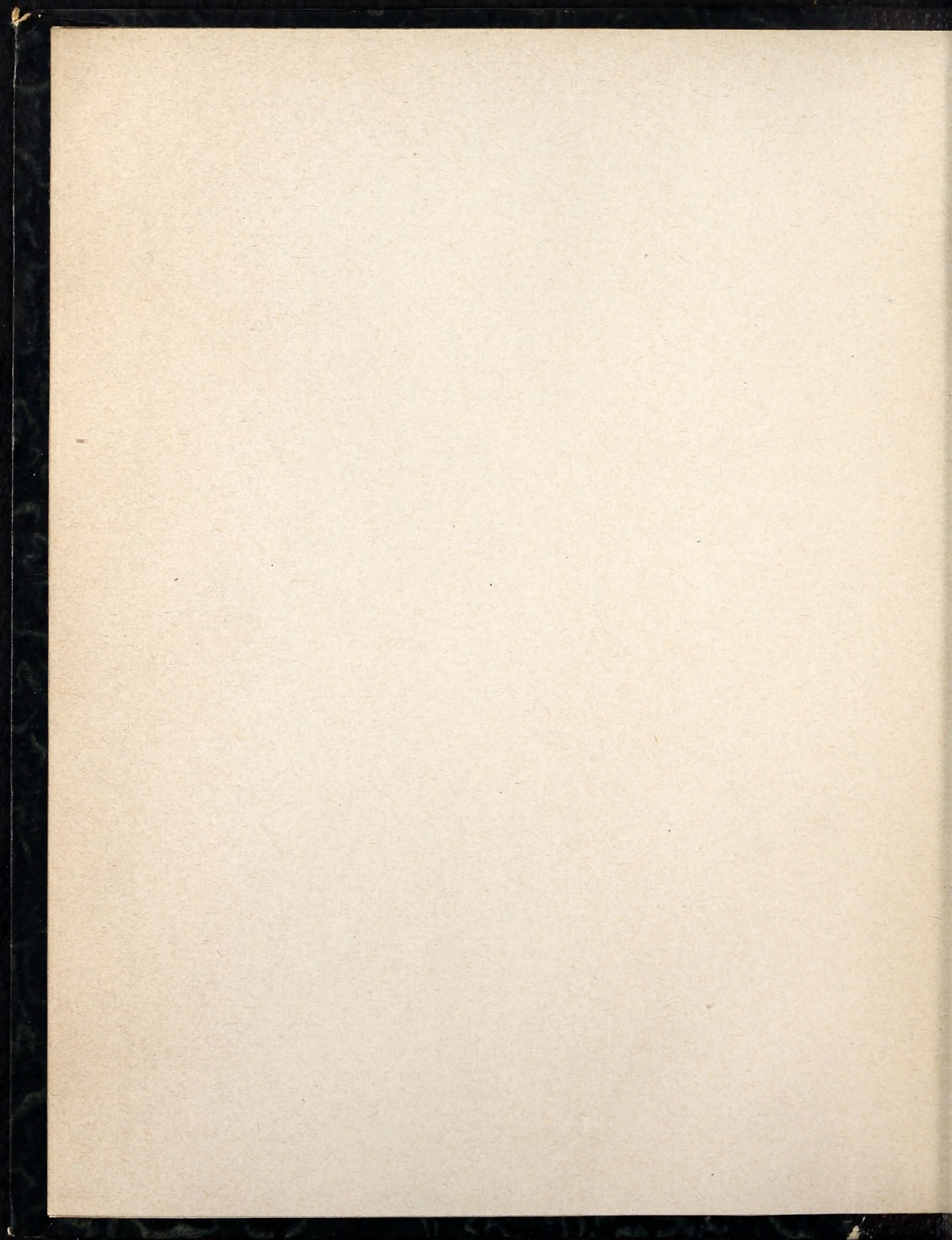
+Rex







MARMORKIRKEN



MARMORKIRKEN

AF

ANDERS J. ERIKSHOLM



KØBENHAVN
KARL SCHØNBERGS FORLAG
1894



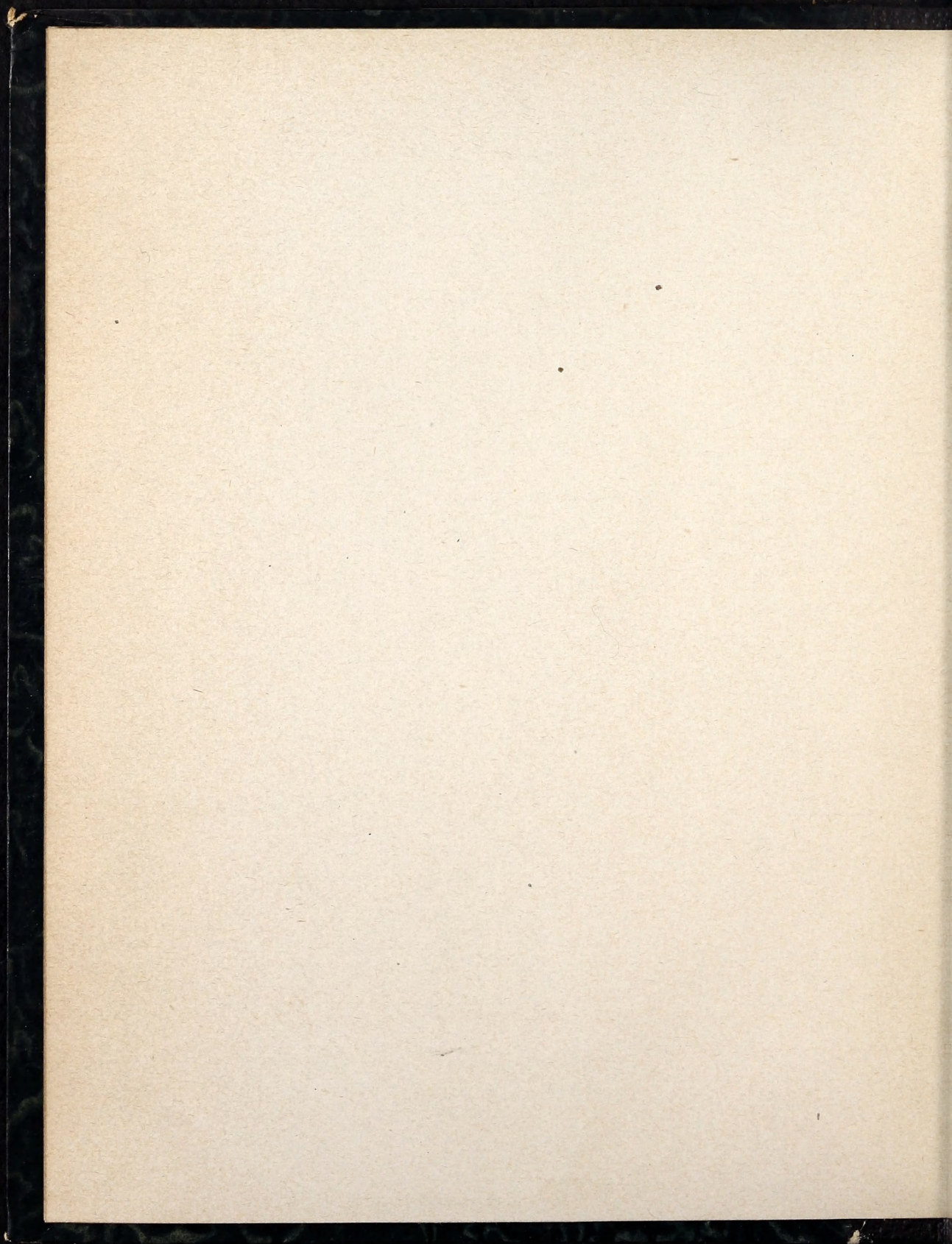
DANSK SKYTTE-TIDENDES TRYKKERI. HOLBÆK.

*D*ig rumme ej Himle
og Himlenes Himle,
vor Herre fuldstor!
Saa ej er at tale
om Højelofts-Sale
til Dig paa vor Jord.

*Du rører kun Støvet
som Vindpust i Løvet,
du himmelske Gæst!
Og Hytten i Barmen
med Kærligheds-Varmen,
den huger dig bedst.*

*Men, har du os givet
til Redning, til Livet
et Herligheds Ord,
til det at udtale
maa Højelofts-Sale
opmyldre paa Jord.*

Grundtvig.





Marmorkirken.

1.

Det var Kong Frederik den femtes Agt
et stort og herligt Kirkehus at bygge,
som skulde vorde Axelstadens Smykke
og laane øget Glans hans Kongemagt.

De norske Marmelstene hid blev bragt
at danne Muren, Stykke efter Stykke,
og gøre Kirken efter Kongens Tykke:
et Tempelværk af rig og sjælden Pragt.

De bygged paa det Hus i Somre mange
— det stolte Værk, der skulde saare prange —
og Landets Guld blev øst med runde Hænder.

Men Kongen gik til sine høje Frænder
— og som en skøn Ruin laa Kirkehuset,
mens Stormens vilde Kor derinde brused!

II.

Den Kirke, som Kong Fredrik tænkte slig,
at hvo, som saa' den, lod sin Tale strømme
for uden Skrømt dens Skønhed at berømme
— den laa nu som et guldbestrøet Lig.

En Rigdomsskat, sænkt ned i Dødens Vig,
henslængt til lange Tiders tavse Drømme.
Og Kongen blot om Kirkens Pragt fik dømme,
naar ved dens Miniatur han glæded sig.

Et Hundredaar henrandt, mens Templet laa
end som et Kaos, en Ruin i Gruset.
Da monne atter Sten til Sten sig føje,

da hvælvend Tag sig over Kirkehuset.
Den Bygning, trende Mestre virked paa,
nu peged med sin Tinde mod det høje!

III.

Op over Kirkens høje Marmelmur
det kobber-gyldne Kuppeltag sig spænder;
i Solens Glans det glimrer og det blænder
fra Kirkeplads og Sjølund's fri Natur.

Alt længe Viseren paa Tidens Ur
sig flytted frem, og Frænder fulgte Frænder
hin stille Vej, hvor Støvets Vandring ender,
mens Kirken stod kun som et stensat Skur,

af Menneskenes Hænder længst forladt;
et Sted, hvor Himlens vilde Fugle boede.
Og Mosset grønt paa Mur og Stene groede.

Hil være ham, som tog paa Værket fat
og førte frem det kæmpestore Virke:
at danne Skuret til en herlig Kirke!

IV.

En hellig Vagt paa Murens Tinder staar,
en Vagt af Herrens Mænd fra Mose Dage,
hvis Navne kalde frem en Kirkesage,
en Sage gennem Tusender af Aar.

I Billed-Skiften for mit Syn den gaar
til Jødefolkets Høvding stor tilbage.
Apostlene forbi mit Øje drage,
og Martyrskarens Sang mit Øre naa'r.

De store Skikkelser fra svundne Tider,
som bygged Kirken op og frem den bar,
én efter én i tyste Rader skrider.

Om Panden hvælver sig en Glorie klar,
i Blikket bor en Højhed mild og rolig
— en hellig Fredens Vagt om Fredens Bolig.

V.

Det skønne Tempel i sin Storheds Pragt
— de tusind Hænders Værk i Tider lange —
det stander som et Vidne iblandt mange
om Kirkens og om Kunstens Venne-Pagt.

Ej raader mer hin mørke Livets Magt,
som var mod Skønhed fjendsk, for Kunsten bange,
udvisked Sporet, hvor dens Præg var lagt,
og gjorde Kirkerummene saa trange.

Saa nøgne, kolde, uden Farvers Glød.
— Om „Munkeløgnene“ fik deres Død,
det véd jeg ej, men meget blev lagt øde

af skønne Billedværkers Kunst og Pryd.
Saa hilser nu min Sjæl med dobbelt Fryd
Kirkens og Kunstens Venne-Pagt og Møde!

INDVIELSE.

Der bruste fra Orglet en skøn Musik,
og Sangen steg højt imod Kirketinde
— en Tavshed igennem mit Hjærte gik,
at stemme til Andagt de Røster derinde.

En Tavshed igennem mit Hjærte gik,
en Fred, der tonede ned fra det Høje
og slynged sig ind i Orglets Musik
og løfted mod Lyset mit Sind og mit Øje.

Det mægtige, hvælvede Kirkerum
i Solglans og Sang i Morgenens Time!
det Tempel, hvis Røst fuldlænge var stum,
Guds Herligheds Lov nu begyndte at kime!

De døde Mure til Live var vakt
af Hundredaars-Blundet ved Almagts Tale.
Sit skabende „Bliv“ havde Herren sagt
— nu vied han ind sine Højenlofts-Sale!

Og Orgelet bruste, og Sangen steg
mod Kuppel-Hvalvet i tonende Klange,
mens Solstraaler leged en Solskinsleg,
en Leg gennem alle de Rude-Glar mange.

De lyste paa Altrets hellige Kar,
paa Korset, det gyldne, og Søjler gule
— de sølverne Stager som Flammer var,
de legende Solglimt som flagrende Fugle!

Det var, som Guds evige Naade flød
ad alle de Rude-Glar smaa og mange!
Som Herrens den rungende Tale lød
i Sangens og Orglets de brusende Klange!

En Tavshed igennem mit Hjærte gik,
en Andagt, der bæved i Tonestrømme:
sin Vielsens Daab det Tempel nu fik,
som drømte et Aarhundreds ensomme Drømme.

VISION.

Jeg sad derinde og lytted stille
til Orgeltonernes sagte Brus
og saa' de gyldne Solstraaler spille
ind i det herlige Kirkehus.

Da tyktes det mig: paa Hængsler tyste
de Kirkedøre tilbage gled.
En Mand, i hvis Blik en Solglans lyste
i Præstedragt over Tærsklen skred.

Han vandred ad Gulvet op med Læmpe,
uhørligt flytted han frem sin Fod.
Høj og rank som en Hedenolds-Kæmpe
med Skægets brusende, sølvgraa Flod.

Mod Kirkens Hvælving, den mægtig-høje,
hvis Farver skinned i Solens Glød,
han løfted undrende glad sit Øje,
mens klar og kraftig hans Tale lød:

„Saa monne endelig Timen rinde,
da Stenen vorded et Kirkehus!
Paa Tone-Vinge mod Tempel-Tinde
bæres Guds Lovsangs liflige Brus!

Hav Tak, o Herre, du lod den stige
af Tide-Dybet, den skønne Stund,
da Dødsens Dvale den maatte vige,
de Stene vaktes af lange Blund!

Saa lad din Aand være her til Huse,
mens Tider svinde og Dage gaa,
lad grant dens Vinger herinde suse,
at Ordets Bud kan til Hjærter naa!

Lad Sjæle her finde Barnehvile
og Barne-Tryghed ved Frelser-Favn,
at de i Sorgens Stunder kan smile,
med Fryd lovsynge, o Gud, dit Navn!“

Han tav og vandred med Fjed saa tyste
ad Kirken ud sin ensomme Gang.
Op under Hvælvingen Solen lyste
og Orglets Brus gjennem Rummet klang.

PAA HAVET.

I.

En Solskinsdag paa Øresundets Blaa.
Lyshvide Solblink over Søen gaa;
en sagte Bris, et dæmpet Bølgekor.
En Sejlbaad glider frem. To Mænd om Bord.

Den ene sidder, mørk og uden Ord,
paa Agtertoft med Greb om Baadens Ror.
Den anden staar ved Bougens hvide Sejl
og stirrer ned i Dybets blanke Spejl.

Saa løfter han sit Blik. En Sølvsky
højt oppe lyser. Fra den store By
et Guldspir glimter over alle Tage.

Se, raaber han, højt over Jordens Vrimmel
hint Spir det peger mod den store Himmel
for did det Smaa og Lave op at drage!

II.

Thi der er meget Lavt og Smaat paa Jord,
som tvinger Sjælen ned, hvor Støvet bor.
Og Ord, som kække nu og stolte klinger,
vil siden vorde Fugle uden Vinger.

Hvert Hjærte er som Træet hist i Skoven:
det trænger til det varme Lys fra oven,
om det skal grønnes over Muldets Grave.
. . Tit Kirken bringer saadan Lysets Gave.

Du smiler, Ven, du tror vel, Guldets blænder
mit Syn, mens det Begejstrings Luer tænder.
Nej, det er ej Metallets Glans, den døde,

som disse Ord og disse Tanker føde.
— Hint Kirkespir, som glimter for mit Øje,
er mig et Møde med det Evig-Høje!

III.

Hint Spir, som glimter i den gyldne Sol,
hint skønne Tempel med sin høje Krone,
der hvælver sig mod Himlens lyse Tone
— hint Spir og Tempel er mig et Symbol,

et Billed paa det Store og det Høje,
som Sjælen aner over Stjærnetinder.
Og derfor fylder det med Fryd mit Øje,
og derfor Andagt gennem Sindet rinder.

Og som et Løfte det mig tykkes næsten,
at intet Smaat vil Fodefæste finde
i Kirkerummets høje Sale inde:

Et Sted, hvor der er Lighed mellem Sjæle,
hvor Rig og Fattig kan ved Altret knæle
i stille Hjærtebøn til Himmeligæsten!





Ænsgar.

I.

Fostret under Sydens Himmel,
levende i Klosters Stille
under Bøn og ydmyg Andagt,
lysomstraalt af Tanker milde.

From af Sind og rig af Hjærte,
i hans Øje Klarheds Lue.
Gæstet tit af Drømmesyner:
Herre Kristi og vor Frue. —

Han, den stille Munk og Drømmer,
med det rige varme Hjærte,
han blev Manden, som i Nordens
Mulmtid tændte Lysets Kærte.

II.

Han var Munk — hans Hjærte droges
mod den dybe, mod den stille
Fred i Ensomhedens Rige,
Sjælens Tvæt i Tavsheds Kilde.

Men da Bud der kom at drage
bort til Landet fjærnt og fremmed
som en Kristi Tolk og Talsmand,
drog han glad fra Kloster-Hjemmet.

Bort fra Fædreland og Venner,
til et Folk, han ikke kendte,
— lyse Syner over Vejen
deres Stjernehvælving spændte.

III.

Vildt det var, og grumt og stridbart,
Folket, som i Norden boed
— ond, fordærvelig var Sæden,
der i Folkeagren groed.

Asatroen længst var bleget,
intet Gimle Livet højned;
gennem Tidens Taage-Dække
Guderne man næppe øjned,

Røveri var Dagens Orden,
Troløshed var Slægtens Mærke.
Bort paa Mord- og Plyndrings-Togter
sejled Skarer, unge, stærke.

Det var disse vilde Horder
— Danerfolk i hine Dage! —
som den stille Munk og Drømmer
skulde tolke Kristi Sage.

IV.

Stor var Gærningen, han øved,
stor — ja, af de allerstørste;
han som Menneske og Kristen
nævnes maa iblandt de første.

Thi han virked mildt og stille
for sin store Sag at fremme;
ej med Domsbasunens Torden
søgte nogen han at skræmme.

Nej, han vandt det, Hedning-Folket,
ved sit Væsens Hjærtevarme,
fanged Tillid ved sin Forsorg
for de Syge og de Arme.

Faderløse Smaa og Enker,
dem som sørged og led ilde
trøsted han som Ven og Broder
og dem rakte Gaver milde.

Var ham givet Gods i Hænde,
selv han sanked ej i Lade,
bort han gav det, naar han dermed
kunde gjøre Hjerter glade.

Ingen bedre Kristi Tjener
drog for Korset ud at stride
end den fromme Munk fra Franken
— Sankt Ansgarius, den blide.

V.

Trængselsaar han maatte friste,
Farer trued mangelunde.
Voldsmænd hærjed tit hans Eje,
brændte, plyndred, hvor de kunde.

Ja, berøvet Livets Nødtørft
han landflygtig maatte drage,
og før Ro han fik at virke
randt der Aar og mange Dage,

Men hans Id blev ikke kølnet,
Sol han øjned over Mulde :
lyse Haab om Sejer spired
frem af Syner underfulde.

Himmelsk Klarhed ham ombølged
under Flugt paa Bønnens Vinge:
Herren selv i stille Timer
gæsted ham for Trøst at bringe.

Kræfter til sin store Gerning,
Styrke under Kampens Møje
Ansgar vandt, naar for de rige
Syner lodes op hans Øje.

VI.

Krumstav fik han vel at føre,
sattes højt paa Ærens Tinde,
men han svang ej Magtens Scepter
for at kue eller binde.

Stedse gik han Kristi Ærind
hjærteblid og ydmyg-stille
— Myndighed og Herrestrængthed
randt ej af hans Væsens Kilde.

Han var Herrens tro Apostel,
Korsets adeligste Ridder,
som ved kærligt Liv og Virke
aabned Syn til lyse Vidder.

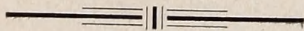
Og var end den Kristenskare,
som han samled, saare liden:
i det smaa maa det begynde,
som skal vorde stort i Tiden!

Den er vokset stor og mægtig,
Munken Ansgars lille Skare,
og fra Tusinder af Kirker
klinge Klokketoner klare.

*

Naar i tyste Timer stundom
Kristendommens første Dage,
Lysets Gry i Nordens Mulmtid
glimter for éns Syn tilbage,

da vil Sindet fange Styrke
— i en Tid, i Tvedragt hilded —
da vil Ærefrygtens Luer
kranse Ansgars rene Billed!





Grundtvig.

I.

For min Erindring lyser tit et Billed,
et Billed af en gammel, nordisk Skjald:
paa højen Sten, midt iblandt Folket stillet,
han røgter sit guddommelige Kald.
I Krigerkofte og med Sværd ved Side
han slynger over Mængden ud sin Sang,
mens Fingrene hen over Harpen glide
og trylle frem et Brus af Toners Klang,

Det bæres vide over Søens Vove,
det runger mægtigt, ejer Klang og Vægt,
det klinger ind i dybe, dunkle Skove
— det Mindekvad om svunden Tid og Slægt.
Det færdig-støbt frem fra hans Læbe springer
— af Fil og Mejsel bær ej Sproget Spor —
og Folket lytter, mens det Taaren tvinger,
betagen, hjerterørt til Skjaldens Ord.

Du, store Mester, mig om Skjalden minder,
hin Viking-Skjald med Harpen i sin Haand!
Frem for min Sjæl hans Billed ofte rinder,
naar tavs jeg lytter til din Kæmpeaand,
din Aand, der taler højt fra Bogens Blade,
der taler i saa djærvt og mægtigt Sprog,
at Kæmper springe frem i Jærn og Plade
og levende det blir i hver en Krog!

Du maner frem de svundne Tiders Sage,
det gamle Nordens Liv af Glemsels Vold;
i store Billeder for Øjet drage
de gyldne Heltesagn fra Hedenold!
De gamle Guder opstaar fra de døde,
og As og Jætte stævner frem til Strid,
indtil en herlig Paaske-Morgenrøde
udsletter Kampens Spor for Rum og Tid! —

Jeg har dig aldrig set, du store Mester,
ej skuet Glimtet fra dit Øjes Lyn.
Men tit i ensom-stille Timer fæster
dit Billed klart og stort sig for mit Syn:
Jeg ser dig høj og rank, med Ild i Aaren
og Kraft i Barm — en stærk og myndig Aand.
En Seer stor, en Høvding folkebaaren
— en Skjald med Sværd og Harpe i sin Haand!

II.

Jeg ser ud over Landet:
der blinker gyldne Agre,
højt over Kløverbange
Kornlærkerne de flagre.

Imellem grønne Enge
og broget Blomsterflor
et lidet Aaløb drager
sin blanke Søversnor.

En Duft af Blomsteraande
blødt stryger om min Kind.
Jeg ser, hvor al Ting lever
i Solens varme Skin.

Jeg Bakker ser og Dale,
og trint om mylrer frem
straatakte, lave Huse:
de mange, mange Hjem!

Dernede bag ved Bakken,
hvor festlig vajer Flaget,
mens af den ranke Bygning,
man bare skimter Taget,

dér lyder friske Sange,
dér klinger glade Stemmer
— en vakker Ungdomsskare
den ranke Bygning gemmer!

Hid drog den for at lære,
at lære, som det faldt
om Livet og det meget,
hvortil Mennesket er kaldt.

Hid drog den for at øge
sin Skolelærdoms Skatte
og lære Livets dybe
og store Ting at fatte.

Og til den Kamp, som venter,
nyt Haab og Mod at vinde
— nu spreder den sin Jubel
for Somrens lune Vinde!

*

Jeg ser ud over Landet,
ser Sædens gyldne Agre
og brune Kløverbange,
hvor vævre Fugle flagre.

Jeg skuer ud saa vide
— jeg ser med Sjælens Øje —
ser Bakkedrag og Dale
og gamle Kæmpehøje.

Og mellem grønne Marker,
hvor Vejen tyst sig krummer,
dér ligger ranke Huse,
som vakker Ungdom rummer.

Dér ligger Huse mange,
dér stander Høresale,
hvor Ungdoms-Skarer flokkes
til Sang og Alvors-Tale.

De Huse og de Sale
— det rinder mig i Sinde —
de er som Monumenter
til „gamle Grundtvig“s Minde!

III.

Det bliver Aften — Aften mild og stille,
den gyldenblanke Sol er dalet brat.
En liden Sangfugl kvidrer blødt sin Trille,
og Taagen spinder Slør om Eng og Krat.

Da toner frem en Sang — en Sang, der klinger
saa frisk og frejdig mod den Himmel stor.
Højt baaren af et kraftigt Ungdoms-Kor
den Dagens Daad ud over Landet ringer.

Det er, som om de stærke Toners Strømme
alt vækker op af Aftnens Trylledrømme.
Og Solen gyldner Himlen i sin Blegnen.

Mens bort de fjærne sig, de unge Stemmer,
jeg tyst i Tonebruset det fornemmer,
som Kæmpe-Skjaldens Aand gik over Egnen.



Brorson.

Da lod Gud en Rose opskyde
og Sæden omsider frembryde,
at rense og ganske forsøde
vor Slægts den fordærvede Grøde.

De toned, de Salmer mange, de toned med Alvor og
Fynd,
om Herrens livsalige Naade og Menneskets tyngende
Synd,
om Troens Juvél den rare, om Bod for vor Adams-
Brøde,
om Flugt til Korsets hellige Sted for Verdens Lyster
at døde.

De toned fra Barnelæber i Skolens den lave Stue,
naar Solen paa Ruderne tændte sin straalende
Morgenlue.

Jeg sad der stille og lytted iblandt den syngende Skare
— det var, som en Verden fremmed og fjærn sig
monne aabenbare.

Men naar i Decemberdage Jorden laa skinnende hvid
og Salmerne toned derinde om den „søde Juletid“,
om Jesus, „den yndigste Rose“, som Gud lod gro af

Mulde

— da spired frem for min Tanke Sagn og Syner hel
underfulde.

Da spired frem for min Tanke Sagn og Drømme

foraars-blide,

mens Sjælen paa Tonernes Strømme gled bort over

Marker hvide:

af Snelandets Ørken-Hede, den marmelstenskolde, døde,
der groed de favreste Blomster frem, et Flor af Roser røde.

Og Roserne bredte sig vide og blev til en Have skøn,
der pranged saa liflige Frugter, der kvidred Smaafugle

i Løn,

der slynged sig Harpetoner blandt jublende glade

Stemmer

— thi det var Paradishaven jeg saa' bag gyldne

Glavind-Tremmer.

*

Hil være dig, gamle Mester, for Julesangene skønne,
som føder trods Midvinters Kulde Vaaren den herlige
grønne,

som lader duftende Roser gro af Sneens Jorde-Klæde
og tryller for Barnets Øje frem al Edens Skønhed og
Glæde.

Noter.

Pag. 8: „*Kongen blot om Kirkens Pragt fik dømme, naar ved dens Miniatur han glæded sig*“. For at dæmpe Kongens Utaalmodighed under det langsomt fremskridende Arbejde paa Kirkebygningen lod man udføre en kunstfærdig Træmodel af Kirken; denne Model arbejdedes der paa i to Aar, og den kostede ca. 30,000 Kr. — Senere, da Kongen atter blev utaalmodig, lod man alle Planer og Tegninger stikke i Kobber.

„*Den Bygning, trende Mestre virked paa*“. Marmorkirkens første Bygmester var en danskfødt Arkitekt, *Eigtved*, efter hvis Død 1754 Kirkens videre Opførelse overdroges til en fransk Arkitekt, *Jardin*. Kirken, i sin nuværende smukke Skikkelse, skyldes Arkitekten, Hr. Kammerherre *Meldahl*.

Pag. 9: „*En hellig Vagt paa Murens Tinder staar*“. Paa Murtinderne over Kirkens fire Indgange er opstillet Statuer af følgende Mænd: Moses, Elias, Johannes Døberen, Simon Peter, Paulus, Polykarpus, Irenæus, Athanasius, Krysostomos, Ambrosius, Augustin, Hieronimus, Benedikt af Nurcia, Gregor den Store, Bernhard af Clairvaux, Wiclef, Johan Huss og Luther.

